

Validity and Reliability of the Teacher Professional Values Scale[#]

Özlem Lala^{1,a,*}, Taha Yazar^{2,b}

¹ Ministry of Education, Diyarbakir, Türkiye

² Department of Educational Sciences, Dicle University, Diyarbakir, Türkiye

*Corresponding author

Research Article

Acknowledgment

#This study is a part of doctoral thesis.

History

Received: 19/12/2022

Accepted: 19/03/2024

This paper was checked for plagiarism using iThenticate during the preview process and before publication.

Copyright © 2017 by Cumhuriyet University, Faculty of Education. All rights reserved.

ABSTRACT

This study aimed to develop a valid and reliable measurement tool for teachers' professional values. This scale development study examined research and theoretical approaches in the literature, and an item pool was created by taking the opinions of faculty members. 39 items in the item pool were applied to 350 classroom teachers in the sample of the study. Exploratory factor analysis was conducted to determine the possible factors in the Teacher Professional Values Scale. The results of exploratory factor analysis determined that the scale consisted of four factors: "Professional Responsibility and Commitment", "Learning-Teaching Environment", "Professional Ethics", and "Approach to the Student". The study determined that these dimensions explained 50.2 % of the total variance. Confirmatory factor analysis was performed to test the accuracy of the factor structures found as a result of the exploratory factor analysis. The four-factor structure of the Teacher Professional Values Scale was validated as a model. The reliability of the Teacher Professional Values Scale was calculated as .84. The results determined that the Teacher Professional Values Scale was a valid and reliable measurement tool.

Keywords: Values, professional value, teachers' professional values, classroom teacher, teacher.

Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Bilgi

#Bu çalışma doktora tezinin bir parçasıdır.

*Sorumlu yazar

Süreç

Geliş: 19/12/2022

Kabul: 19/03/2024

Bu çalışma ön inceleme sürecinde ve yayımlanmadan önce iThenticate yazılımı ile taranmıştır.

Copyright

This work is licensed under Creative Commons Attribution 4.0 International License

ÖZ

Bu çalışmada öğretmenlerin mesleki değerlerine yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Ölçek geliştirme çalışmasında alan yazında yer alan araştırmalar ve kuramsal yaklaşımlar incelenmiş, öğretim üyelerinin görüşleri alınarak madde havuzu oluşturulmuştur. Madde havuzunda yer alan 39 madde, araştırmanın örnekleminde bulunan 350 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeği'nde olası faktörlerin neler olabileceğini belirlemek için açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin dört faktörden oluştuğu görülmüştür: "Mesleki Sorumluluk ve Bağlılık", "Öğrenme-Öğretme Ortamı", "Mesleki Etik", "Öğrenciye Yaklaşım". Bu boyutların toplam varyansın % 50.2'sini açıkladığı tespit edilmiştir. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda bulunan faktör yapılarının doğruluğunun test edilmesi için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeği'nin dört faktörlü yapısı bir model olarak doğrulanmıştır. Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeği'nin güvenilirliği Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .84 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmadan elde edilen bulgulara göre, Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Değerler, mesleki değer, öğretmenlerin mesleki değerleri, sınıf öğretmeni, öğretmen.

^a ozlem.lala.oz@gmail.com

^{id} <https://orcid.org/0000-0001-7080-2971>

^b tahayazar2011@gmail.com

^{id} <https://orcid.org/0000-0002-2285-4889>

How to Cite: Lala, Ö., & Yazar, T. (2024). Öğretmen mesleki değerler ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 13(2): 294-304.

Giriş

İçinde yaşadığımız çağda bilim ve teknolojiye yeniliklerle birlikte insanların bilgiye erişimi kolaylaşmakta; bireysel, toplumsal, siyasal ve ekonomi alanlarında önemli değişimler olmaktadır. Bu çağda meydana gelen hızlı değişimler insanların kişisel ve sosyal yaşamındaki tutum ve davranışlarına yansımaktadır. Yaşanan hızlı gelişmelerin olumsuz etkileri, artan toplumsal karmaşıklıklar ve şiddet olayları, değerlerin toplumsal işleyiş ve birlikteliği sağlama konusundaki önemini, faydalarını ve insanların değerlere olan ihtiyacını göstermektedir.

Sosyal yapıyı etkileyen, sosyal beraberliklere nitelik kazandıran ve bu beraberliklerin fikri ve manevi temellerini oluşturan değerler (Polat, 2017), kişinin farklı durumlarda ortaya çıkan davranışlarının yönlendiricisi olan yerleşmiş inançlarıdır (Aydın & Gürler, 2012, s. 16). Değerler aynı zamanda bir kişinin veya bir toplumun ideal kabul ettiği var olma veya davranışta bulunma biçimidir (Doğan, 2012). Toplumu oluşturan bireylerin çoğunluğu değerler üzerinde uzlaşmıştır ve bu değerleri paylaşır (Fichter, 2012). Toplum kendi varlığını, birliğini, işleyişini, devamını sağlayabilmek ve sürdürülebilmek için değerleri araç olarak kullanır (Özguven, 2004, s. 367). Toplumsal beraberliğin sürdürülmesinde ve değerlerin bireylere kazandırılmasında ise eğitimin rolü büyüktür.

Programların uygulayıcısı olması bakımından öğretmenlerin eğitim sisteminde önemli bir unsur olduğu, bu nedenle eğitim niteliği ve kalitesinin öğretmen niteliğiyle doğru orantılı olduğu söylenebilir (Şişman, 2015, s. 219). Eğitim bir süreçtir ve bu süreçte hangi değerlerin kazandırılması gerektiğine yol gösteren eğitim etiği ilkeleridir (Aydın, 2015: 58-68). Öğretmenler için mesleki etik ilkelerin belirlenmesi, paylaşılan meslek etiğini teşvik etmesi bakımından önemlidir (Schwimmer & Maxwell, 2017, s. 141). Etik ilkeler doğrultusunda öğretmenin, mesleğinde inanç ve bağlılık duygusuna sahip, mesleğin gerektirdiği değerlere uygun davranan, mesleğin hukuki ve ahlaki yönlerini iyi tanıması beklenir (Alkan, 2000, s. 258).

Mesleki değerler, öğretmenlerde bulunması olumlu ve uygun olduğu düşünülen inançlar ve bu inançların öğrencilere iletebileceği eylemlerdir. Bu bakımdan mesleki değerler, öğretmenlerin öğrencilerle nasıl etkileşim kurduğuna yansıyan öğretimin ayrılmaz bir parçasıdır (Arthur, Davison, & Lewis, 2005, s. 5). Brady (2011, s.62, 63) öğretmenlerin ihtiyaç duydukları sekiz mesleki değer olduğunu ifade etmiştir: 1) Benmerkezcilikten uzak durmalı 2) Duyarlı olmalı, 3) Hoşgörülü olmalı, 4) Tarafsız olmalı, 5) Sürekli öğrenmeli, 6) Öğrenciyi teşvik etmeli, 7) Öğrenmeyi desteklemeli, 8) Öğretmen- öğrenci ilişkisini sürdürmeli. Freire (1998) ise mesleğine karşı duyarlı olan öğretmenin özelliklerini şu şekilde tasvir etmektedir: Otoriter bir sınıftan ziyade demokratik bir sınıf ortamı kurmak, hem öğrencileri hem de öğretmeyi sevmek, kendi korkularının üstesinden gelmek, farklılıklara saygı duymak, kararlılık, hem

öğretmeye hem de genel olarak hayata bağlılık (Brady, 2011, s.58).

İlgili alan yazına bakıldığında yurt içinde öğretmenlerin sahip olmaları gereken mesleki değerleri belirleyen bazı çalışmaların (Coşkun, 2016; Çelik ve Üstüner, 2017; Karabacak, 2016; Tunca, 2012) olduğu görülmektedir. Söz konusu çalışmalardan Tunca (2012), Çelik ve Üstüner'in (2017) öğretmenlerin sahip olmaları gereken mesleki değerlerin düzeyini belirlemeye yönelik ölçek geliştirmiştir. MEB, 2017 yılında Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerine ilişkin "mesleki bilgi", "mesleki beceri", "tutum ve değerler" yeterlik alanında ve bu yeterliklerle ilgili 65 göstergede güncellemeler yapmıştır. Güncellenen "tutum ve değerler" yeterlik alanındaki davranış göstergelerine göre öğretmenlerin milli, manevi ve evrensel değerleri gözetmesi, öğrencini gelişiminde destekleyici tutum sergilemesi, eğitim paydaşlarıyla iş birliği içinde olması, kişisel ve mesleki gelişimlerine katkıda bulunan çalışmalara katılması yönünde mesleki değerlere sahip olması beklenmektedir. Mesleki sorumluluğa sahip, öğrencilerine değer veren, gelişime ve eleştiriye açık bir öğretmenin sahip olduğu mesleki değerlerin öğretmenlerin okuldaki tutum ve davranışlarına; meslektaşlarıyla ve velilerle olan ilişkisine olumlu yansımaları olduğu söylenebilir. Bu bakımdan öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimlerine, mesleki etik, sorumluluk ve ilkelerine farklı bir bakış açısı olabileceği düşünülen yeni bir ölçme aracının belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu araştırma için geliştirilen "Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeği"nde, alan yazında öğretmenlerin mesleki değerleri olarak belirtilen "saygı, sevgi, bilimsellik, sorumluluk, eşitlikten ve adaletten yana olma, tutarlı olma, düşünce ve ifade özgürlüğünü savunma, eleştiriye açık olma, sürekli gelişme, hoşgörülü olma, yenilikçi olma, iş birliği ve çevreye karşı duyarlı olma" mesleki değerlerinin farklı davranış göstergeleri yer almaktadır. Geliştirilen ölçeğin bu bakımdan alan yazındaki diğer çalışmalardan farklılık gösterdiği söylenebilir.

Yöntem

Örneklem

Araştırmanın örneklemini, Diyarbakır merkez ilçelerde görev yapan 2756 sınıf öğretmeninden basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile seçilmiş 168 kadın ve 182 erkek olmak üzere toplam 350 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Büyüktürk'e (2002, s. 480) göre faktör analizi için örneklem büyüklüğü, ilişkilerin güvenilir bir şekilde kestirilebilmesini sağlaması açısından önemlidir. Faktörlerin güçlü ve belirgin olması, değişken sayısının fazla olmaması durumunda, örneklem için 100 ile 200 arasındaki sayı yeterlidir. Tabachnick ve Fidell (2015), faktör analizinde örneklem büyüklüğü için sayının en az 150 olması gerektiğini; Pallant (2017) ise 150 üzerinde ve her bir değişkene karşılık en az beş katılımcının olması gerektiğini belirtmiştir.

Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeğinin Geliştirilmesi Sürecinde Madde Havuzunun Oluşturulması

Bu araştırma için geliştirilen “Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeği”nin geliştirilme sürecinde, öğretmenlerin mesleki değerlerini belirlemeye yönelik ilgili alan yazında yer alan bazı araştırmalar ve kuramsal kaynaklar (Abu-Saad, 2003; Ansari & Hasan, 2011; Arthur, Davison & Lewis, 2005; Brady, 2011; Chong & Cheah, 2009; Coşkun, 2016; Çelik & Üstüner, 2017; Duman, 2016; Göbelová, 2011; Jones, 2003; Karabacak, 2016; Kesküla & Loogma, 2017; Korkmaz, Küçük & Karabacak, 2016; Li, Wang, You & Gao, 2015; MEB, 2008; MEB, 2017; Palermo & Thomson, 2019; Pascual, 2009; Pedder, 2007; Rokeach & Regan, 1980; Schwartz, 2012; Sun & Bo Wang, 2018; Sunley & Locke, 2010; Suyatno vd., 2019; Tunca, 2012; Unos, 2017; Vermunt, 2016) incelenmiştir. Alan yazın taraması sonrasında 67 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuştur. Maddelerin kapsam geçerliliğinin ve anlaşılabilirliğinin sağlanmasına yönelik başta tez danışmanı olmak üzere, eğitim programları ve öğretim, eğitim yönetimi, ölçme ve değerlendirme alanında, 9 öğretim üyesinin görüş ve önerileri alınmıştır. Uzmanlara, hazırlanan ölçek maddelerini “uygun”, “uygun değil” ve “açıklama” şeklinde değerlendirebilecekleri bir form verilmiştir.

Uzman görüşleri arasında bulunan uyum/uyumsuzluk, kapsam ve yapı geçerliğinde tahmin niteliğinde kullanılmaktadır. Kapsam geçerlik oranlarını (KGO) Lawshe geliştirmiştir (Lawshe, 1975; aktaran Yurdugül, 2005):

$$KGO = \frac{N_G}{N/2} - 1$$

Burada N_G maddeye “gerekli” diyen uzman sayısını, N ise maddeye ilişkin görüş bildiren toplam uzman sayısıdır. Lawshe tekniğinde uzman sayısı dokuz olduğunda KGO değerinin minimum 0.75 olması gerekmektedir (Veneziano & Hooper, 1997; aktaran Yurdugül, 2005). Bu oran göz önünde bulundurularak öğretim üyelerinin görüş birliğinde olmadığı 28 madde ölçek taslağından çıkarılmıştır. 12 madde, ifade edilmiş bakımından tekrar düzenlenmiştir. Öğretim üyelerinin görüş ve önerileri doğrultusunda öğretmen mesleki değerler ölçeği 39 madde olmak üzere sınıf öğretmenlerine uygulanmıştır.

Veri Analizi

Verilerin analizinde geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Geçerlik analizinde ilk önce Açıklayıcı Faktör Analizine (AFA) bakılmış, daha sonra faktör yapılarının doğruluğunun test edilmesi ve modelin uygunluğu için birinci ve ikinci düzey Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA)

yapılmıştır. Verilerin güvenilirlik analizinde toplam Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır.

Bulgular

Geçerlik Çalışması

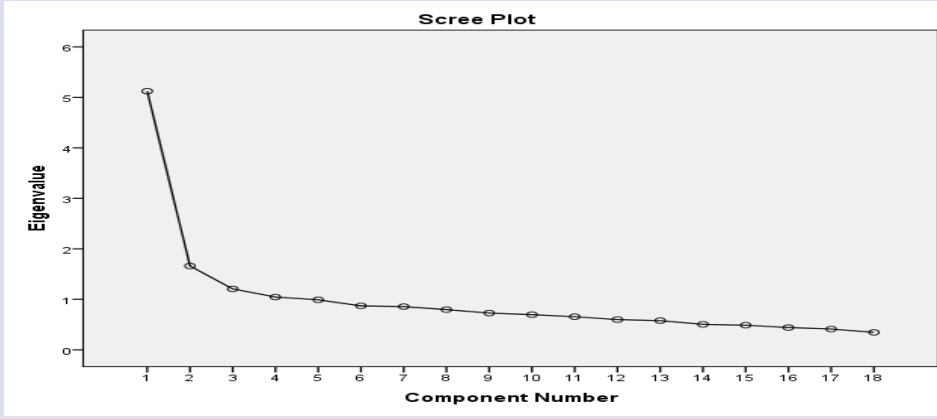
Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeğinin yapı geçerliğini test etmek için faktör analizi yapılmıştır. Elde edilen verilerin faktör analizine uygunluğunu belirlemek için KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve Bartlett Küresellik Testleri uygulanmıştır. Bartlett Küresellik Testi bir ki-kare istatistigiğidir ve sonuçlarının .05’ten küçük olması, verilerin faktör analizine uygun olduğunu gösterir. KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ise bir ölçüttür (Yurdugül, 2005). KMO değerinin minimum 0.50 olması, ölçeğin faktörleştirmeye uygun olduğunu, daha düşük değerler gösteren verilerin ise faktörleştirmeye uygun olmadığını gösterir (Tabachnick & Fidell, 2015). Öğretmen Mesleki Değerler ölçeğinin KMO ve Bartlett Küresellik Testi sonuçları Çizelge 1’de gösterilmiştir.

Çizelge 1’e bakıldığında, KMO değerinin .86 olduğu görülmüştür. Tavşancıl (2018, s.50), Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk (2018, s. 207) KMO değerinin .80 üzerinde olmasını faktör analizi için iyi bir değer olarak belirtmiştir. Çizelge 1’de, ki-kare değerinin ($\chi^2 = 1534,993$; $p < .01$) anlamlı ($p < .00$) olduğu görülmektedir. Bulgulara dayalı olarak, verilerin faktör analizine uygun olduğu söylenebilir. Verilerin faktör analizine uygunluğunun belirlenmesinden sonra, Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeğinin faktör yapılarını ortaya çıkarmak için, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmıştır.

Açıklayıcı Faktör Analizinde değişkenler arasında bulunun ilişkiler dikkate alınarak kavramsal açıdan anlamlı yeni değişkenler elde etmeyi hedefleyen çok değişkenli bir istatistik (Büyüköztürk, 2014, s. 133) olduğundan, aynı faktörü ölçen maddelerin bir araya gelerek oluşturduğu faktöre isim verilmeye çalışılır (Balci, 2015, s. 118). Bu doğrultuda faktörleştirme tekniği olarak Temel Bileşenler Analizi (Principal Component Analysis, PCA) kullanılmıştır. Temel Bileşenler Analizi, değişkenleri azaltmaya ve anlamlı kavramsal yapıları bulmayı hedefleyen birçok değişkenli istatistiktir (Büyüköztürk, 2014, s.134). Temel Bileşenler Analizinde değişkenler, değişkenlerde yer alan tüm varyansın kullanılacağı biçimde, daha küçük doğrusal kombinasyonlar dizisine dönüştürülür (Pallant, 2017, s. 200). Temel Bileşenler Analizinde faktör sayısını belirlemede ölçütlerden biri özdeğerlere bakarak karar vermektir. Özdeğeri 1’den büyük olan faktörler anlamlı olarak kabul edilir (Can, 2018, s.318). Yapılan faktör analizi sonucunda ölçeğin özdeğeri 1’in üzerinde olan dört faktörden meydana geldiği görülmüştür.

Çizelge 1. Öğretmen mesleki değerler ölçeğinin KMO değeri ve Bartlett küresellik testi sonuçları

Kaiser-Meyer- Olkin Örneklem Yeterliği Ölçümü		.86
	Yaklaşık Chi-Square	1534,993
	Sd	153
Bartlett Küresellik Testi		
	Anlamlılık	.000

Resim 1.Öğretmen mesleki değerler ölçeği yamaç birikinti grafiği

Tavşancıl (2018: 50), bir faktör altında yeterli yük değerine sahip olmayan veya farklı faktörler altında birbirine yakın yük değerleri alan maddelerin; Erkuş (2012) ise, faktör ortak varyansı minimum .40 olmadığı durumlarda maddelerin ölçekten çıkarılması gerektiğini belirtmiştir. Bu araştırmada faktör analizi sonucu binışik ve faktör yük değeri .40 ve altında olan maddeler ölçekten çıkarılmıştır.

Yamaç birikinti grafiği (Scree Plot), faktör çözümlenmesi, faktör sayısını belirlemede bir ölçüt seçeneği daha göstermektedir (Can, 2018, s. 328). Öğretmen Mesleki Değerler ölçeğine ilişkin yamaç birikinti grafiği Resim 1’de verilmiştir.

Yamaç birikinti grafiğinde plato yapılan nokta, kesme noktası olarak alınır çünkü bu noktadan sonraki bileşenlerin varyans üzerindeki katkının hem küçük hem de aynı olduğu söylenebilir (Çokluk vd., 2018, s. 221). Grafiğin dikey eksenini öz değer miktarını, yatay eksenine ise faktörleri gösterir. Grafik, faktörlerin öz değerlerin eşleştirilmesiyle elde edilen noktaların birleştirilmesi sonucunda ortaya çıkar (Büyükoztürk, 2014, s. 135,136). Resim 1 incelendiğinde, dördüncü faktörden özdeğerlerin daha yavaş azaldığı görülmektedir. Bu durum dördüncü faktörden sonra faktörlerin birbirine yakın olduğunu göstermektedir. Öğretmen mesleki değerler ölçeğinin faktör yük değerlerine ilişkin analiz sonucu Çizelge 2’de verilmiştir.

Çizelge 2’ye bakıldığında, Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeğinin dört faktörden oluştuğu belirlenmiştir. Birinci faktör altında 7 madde yer almıştır. Birinci faktördeki maddeler öğretmenlerin mesleki gelişimlerine, işbirliğine ve mesleğe yönelik duyarlılığa ilişkin olduğundan “Mesleki Sorumluluk ve Bağlılık” olarak adlandırılmıştır. “Mesleki Sorumluluk ve Bağlılık” boyutu toplam varyansın %28.46’sını açıklamaktadır. Bu boyuttaki faktörlerin yük değerlerinin .45 ile .76. arasında olduğu görülmektedir.

İkinci faktör altında 3 madde yer almıştır. Bu maddeler öğretmenlerin öğrenme ortamında dikkate aldıkları bilimsellik, tutarlılık ve eşitlik değerleriyle ilişkili

olduğundan “Öğrenme-Öğretme Ortamı” şeklinde isimlendirilmiştir. “Öğrenme-Öğretme Ortamı” boyutu toplam varyansın %9.22’sini açıklamaktadır. Bu boyuttaki faktörlerin yük değerlerinin .45 ve .53 arasında olduğu belirlenmiştir.

Üçüncü faktör altında 3 madde yer almıştır. Bu maddeler öğretmenlerin meslek ahlakına yönelik olması nedeniyle bu boyut “Mesleki Etik” olarak adlandırılmıştır. “Mesleki Etik” boyutu toplam varyansın %6.70’ini açıklamaktadır. Bu boyuttaki faktörlerin yük değerlerinin .67 ile .75 arasında olduğu tespit edilmiştir.

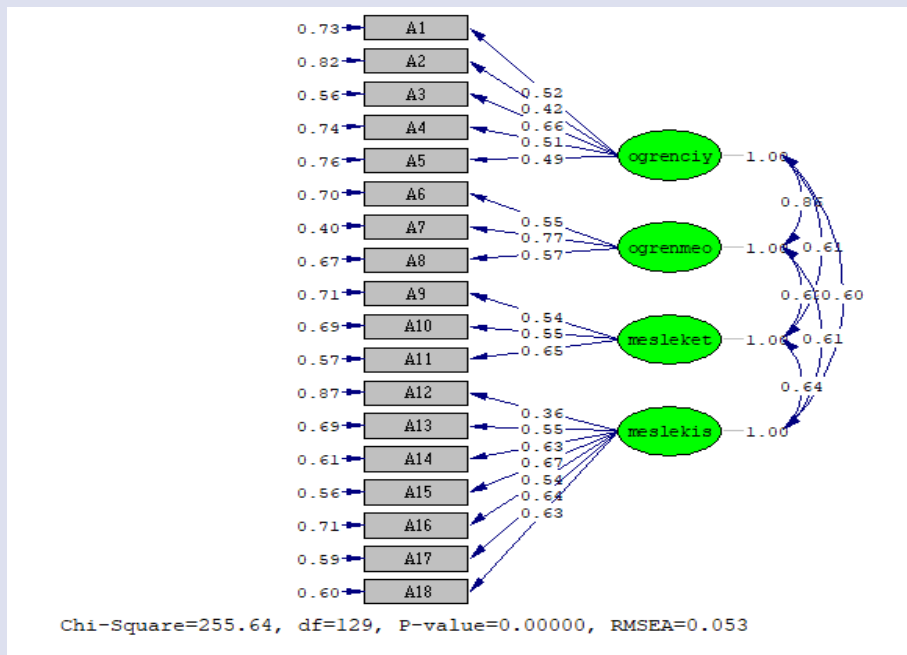
Dördüncü faktör altında 5 maddenin yer aldığı görülmüştür. Bu maddeler öğrencilerin ifade özgürlüğüne, saygı değerine ve öğretmenin öğrenciye rol model olma sorumluluğuna ilişkin olduğundan bu boyut “Öğrenciye Yaklaşım” olarak adlandırılmıştır. “Öğrenciye Yaklaşım” boyutu toplam varyansın %5.80’ini açıklamaktadır. Bu boyuttaki faktörlerin yük değerlerinin .44 ile .81 arasında olduğu belirlenmiştir.

Çok faktörlü desenlerde açıklanan toplam varyansın %40 ile %60 arasında olması yeterli görüldüğünden (Büyükoztürk, 2007; Tavşancıl, 2005; aktaran Çokluk vd.,2018, s.240), dört faktörden oluşan ölçeğin toplam varyansının %50.2 olduğu ve bunun da açıklanan toplam varyans değerini karşıladığı gözlenmektedir.

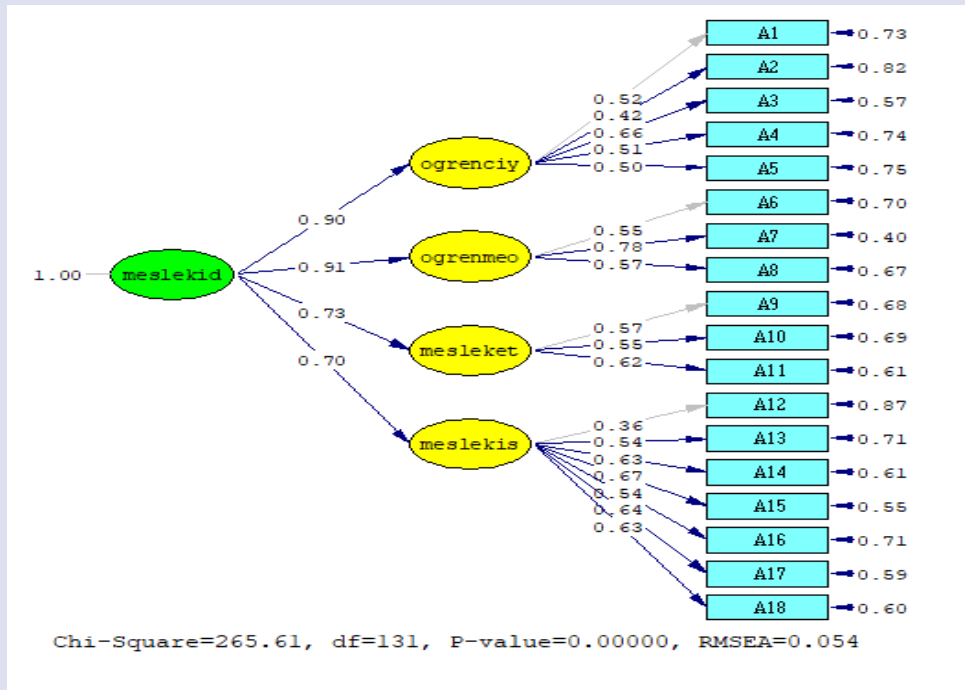
Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeğinin Açıklayıcı Faktör Analizi sonucunda bulunan faktör yapılarının doğruluğunun test edilmesi ve modelin uygunluğu için birinci ve ikinci düzey Doğrulayıcı Faktör Analizi yapılmıştır. DFA, önceden tanımlanan ve sınırlandırılan bir yapının, bir model olarak doğrulanmasını test eder (Maruyama, 1998; aktaran Çokluk vd., 2018, s.275).İkinci düzey DFA modellerinin bir örnek üzerinden açıklanması, konunun bir bütün olarak anlaşılması açısından önemli görülmektedir (Çokluk vd., 2018, s. 281).Öğretmen mesleki değerler ölçeğine ilişkin birinci düzey DFA standart değerler diyagramı Resim 2’de, ikinci düzey DFA standart değerler diyagramı Resim 3’te verilmiştir.

Çizelge 2. Öğretmen mesleki değerler ölçeğinde yer alan maddelerin faktör yük değerleri ve açıklanan varyans oranları

Boyut	Madde no	Maddeler	Faktör yük değeri	Açıklanan varyans
Mesleki Sorumluluk ve Bağlılık	(1)27	Mesleki anlamda yapılan eleştirileri dikkate alırım	,45	%28.46
	(2)32	Mesleki yönden kendimi geliştirmeye(hizmet içi eğitim alma, seminer ve konferansa katılma, vb.) çalışırım	,60	
	(3)33	Öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimine yönelik meslektaşlarımla bilgi alışverişinde bulunurum.	,70	
	(4)25	Mesleğimi severek yaparım.	,48	
	(5)39	Çevre sorunlarına yönelik öğrencilerde duyarlılık geliştirmeye çalışırım.	,53	
	(6)38	Öğrencilerin istedik davranışları edinmeleri için, velilerle işbirliği yaparım.	,75	
	(7)37	Okulu geliştirmeye yönelik faaliyetlere (öğrenen okul, kararlara katılma, değişimin odağında olma, vb.)katılırım.	,76	
Öğrenme-Öğretme Ortamı	(8)12	Öğrenme-öğretme sürecinde, istedik davranışlar edinmeleri için her öğrenciye gerekli zamanı tanırım.	,53	%9.22
	(9)13	Öğrenme-öğretme sürecinde davranışlarımda tutarlı olmaya özen gösteririm.	,51	
	(10)14	Derslerde kavram ve içeriği, bilimsel bir anlayışla ele alırım.	,45	
Mesleki Etik	(11)31	Öğretmenlik mesleği ile çelişen davranışlarda (derse zamanında girmemek, uzlaşmacı bir tutum sergilememek, vb.) bulunmam.	,70	%6.70
	(12)34	Meslektaşlarımla dedikodusunu yapmaktan kaçınırım.	,75	
	(13)36	Meslektaşlarımla aramdaki görüş farklılıklarına hoşgörülle yaklaşırım.	,67	
Öğrenciye Yaklaşım	(14)19	Öğrenme-öğretme sürecinde, öğrencilerin fikirlerini özgürce söylemelerini teşvik ederim.	,73	%5.80
	(15)1	Öğrenciler kendilerini ifade ederken, onları etkin bir şekilde dinlerim.	,46	
	(16)22	Öğrenme- öğretime sürecinde öğrencileri, farklı düşüncelerle ilgili tartışmalar yapmaları yönünde teşvik ederim.	,46	
	(17)4	Öğrencilerin duyu ve düşüncelerini rahat bir şekilde ifade etmesine önem veririm.	,81	
	(18)17	Öğrencilerin iyi ilişkiler geliştirmeleri için onlara rol model olmaya çalışırım.	,44	
Toplam				%50.2

Resim 2. Öğretmen mesleki değerler ölçeğinin birinci düzey DFA standart değerler diyagramı

Resim 3. Öğretmen mesleki değerler ölçeğinin ikinci düzey DFA standart değerler diyagramı

Çizelge 3. Öğretmen mesleki değerler ölçeğinin doğrulayıcı faktör analizin uyum indeks ve değerleri

	Uyum İndeksi	χ^2	Sd	(χ^2/sd)	RMSEA	NFI	NNFI	CFI	GFI	AGFI
Birinci düzey DFA	Değer	255.64	129	1.9	0.05	0.92	0.95	0.96	0.92	0.90
İkinci düzey DFA	Değer	265.61	131	2	0.05	0.92	0.95	0.96	0.92	0.90

Çizelge 4. Öğretmen mesleki değerler ölçeğinin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı

Alt Boyutlar	Cronbach's Alpha Güvenirlik Katsayısı
Mesleki Sorumluluk ve Bağlılık	.76
Mesleki Etik	.64
Öğrenme-Öğretme Ortamı	.65
Öğrenciye Yaklaşım	.71
Ölçeğin Geneli	.84

Öğretmen mesleki değerler ölçeğinin doğrulayıcı faktör analizine yönelik uyum indeksleri ile değerleri çizelge 3'te verilmiştir. Çizelge 3'e göre öğretmen mesleki değerler ölçeğinin birinci düzey DFA standart değerinde ki-karenin serbestlik derecesine bölümüne ilişkin değer 1.9; ikinci düzey DFA değerinin ise 2 olduğu görülmektedir. Kline (2011) büyük örneklerdeki bu oranın 3'ten küçük olmasını mükemmel düzeyde uyum olduğunu belirtmiştir. RMSEA değerinin 0.05 olarak bulunması, bu değer uyumun iyi olduğunu göstermektedir (Çokluk vd., 2018, s.269). NFI değerinin 0.92 ve NNFI değerinin 0.95 olması, kabul edilebilir uyuma (Çelik & Yılmaz, 2013); CFI (0.96) değerinin 0.95 üzerinde olmasının mükemmel uyuma karşılık geldiği söylenebilir. GFI (0.92) ve AGFI (0.90) değerlerinin 1'e

yaklaşması, modelin mükemmel uyum gösterdiğine işaret eder (Çokluk vd., 2018, s. 269).

Güvenirlik Çalışması

Ölçek geliştirme sürecinde ölçeklerin güvenilirliğini belirlemek için kullanılacak farklı yöntemler vardır (Pallant, 2017, s.113). Güvenirliği belirleme yollarından biri Cronbach Alpha güvenirlik katsayısına bakmaktır. Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı; birden çok uygulama yapılmadan ölçme aracı ile yapılan bir ölçümle, ölçeğin kendi içindeki tutarlılık düzeyini gösterir (Can, 2018, s. 388). Bu doğrultuda dört boyutlu öğretmen mesleki değerler ölçeğinin güvenirlik analizinde, toplam Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmış, sonuç Çizelge 4'te gösterilmiştir.

Çizelge 5. Öğretmen mesleki değerler ölçeğinin alt boyutları arasında korelasyon analizi

Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeği	Mesleki Değer Genel	Mesleki Sorumluluk	Öğrenme-Öğretme Ortamı	Meslek Etiği	Öğrenciye Yaklaşım
Mesleki Değer Genel	.				
Mesleki Sorumluluk	.85*				
Öğrenme- Öğretme Ortamı	.76*	.60*			
Meslek Etiği	.68*	.40*	.41*		
Öğrenciye Yaklaşım	.90*	.59*	.57*	.52*	.

*p<.01

Çizelge 6. Öğretmen mesleki değerler ölçeğinde yer alan değerler ve davranış göstergeleri

Değerler	Davranış göstergeleri
Saygı	<ul style="list-style-type: none"> Meslektaşlarının dedikodusunu yapmaktan kaçınırım. Öğrenciler kendilerini ifade ederken, onları etkin bir şekilde dinlerim. Öğrencilerin duygu ve düşüncelerini rahat bir şekilde ifade etmesine önem veririm.
Sevgi	<ul style="list-style-type: none"> Mesleğimi severek yaparım.
Bilimsellik	<ul style="list-style-type: none"> Derslerde kavram ve içeriği, bilimsel bir anlayışla ele alırım.
Sorumluluk	<ul style="list-style-type: none"> Öğretmenlik mesleği ile çelişen davranışlarda (derse zamanında girmemek, uzlaşmacı bir tutum sergilememek, vb.) bulunmam. Öğrencilerin iyi ilişkiler geliştirmeleri için onlara rol model olmaya çalışırım.
Eşitlikten ve adaletten yana olma	<ul style="list-style-type: none"> Öğrenme-öğretme sürecinde, istedik davranışlar edinmeleri için her öğrenciye gerekli zamanı tanırım.
Tutarlı olma	<ul style="list-style-type: none"> Öğrenme-öğretme sürecinde davranışlarımda tutarlı olmaya özen gösteririm.
Düşünce ve ifade özgürlüğünü savunma	<ul style="list-style-type: none"> Öğrenme-öğretme sürecinde, öğrencilerin fikirlerini özgürce söylemelerini teşvik ederim. Öğrenme- öğretme sürecinde öğrencileri, farklı düşüncelerle ilgili tartışmalar yapmaları yönünde teşvik ederim.
Eleştiriye açık olma	<ul style="list-style-type: none"> Mesleki anlamda yapılan eleştirileri dikkate alırım.
Sürekli gelişme	<ul style="list-style-type: none"> Mesleki yönden kendimi geliştirmeye(hizmet içi eğitim alma, seminer ve konferansa katılma, vb.) çalışırım.
Hoşgörülü olma	<ul style="list-style-type: none"> Meslektaşlarımla aramdaki görüş farklılıklarına hoşgörülle yaklaşırım.
Yenilikçi olma	<ul style="list-style-type: none"> Okulu geliştirmeye yönelik faaliyetlere (öğrenen okul, kararlara katılma, değişimin odağında olma, vb.)katılırım.
İş birliği	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psiko motor gelişimine yönelik meslektaşlarımla bilgi alışverişinde bulunurum. Öğrencilerin istedik davranışları edinmeleri için, velilerle işbirliği yaparım.
Çevreye karşı duyarlı olma	<ul style="list-style-type: none"> Çevre sorunlarına yönelik öğrencilerde duyarlılık geliştirmeye çalışırım.
Saygı	<ul style="list-style-type: none"> Meslektaşlarının dedikodusunu yapmaktan kaçınırım. Öğrenciler kendilerini ifade ederken, onları etkin bir şekilde dinlerim. Öğrencilerin duygu ve düşüncelerini rahat bir şekilde ifade etmesine önem veririm.
Sevgi	<ul style="list-style-type: none"> Mesleğimi severek yaparım.
Bilimsellik	<ul style="list-style-type: none"> Derslerde kavram ve içeriği, bilimsel bir anlayışla ele alırım.
Sorumluluk	<ul style="list-style-type: none"> Öğretmenlik mesleği ile çelişen davranışlarda (derse zamanında girmemek, uzlaşmacı bir tutum sergilememek, vb.) bulunmam. Öğrencilerin iyi ilişkiler geliştirmeleri için onlara rol model olmaya çalışırım.

Çizelge 4'e bakıldığında, 18 maddeden oluşan Öğretmen Mesleki Değerler ölçeğinin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısının .84 olarak hesaplandığı görülmüştür. Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısının değerlendirilmesinde dikkat edilen ölçütler aşağıda verilmiştir (Özdamar, 1999; akt. Tavşancıl, 2018, s.29):

0.00 ≤ α < 0.40 ise ölçek güvenilir değildir.

0.40 ≤ α < 0.60 ise ölçek düşük güvenilirliktedir.

0.60 ≤ α < 0.80 ise ölçek oldukça güvenilirdir.

0.80 ≤ α < 1.00 ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir yorumu yapılır. Bu bağlamda Öğretmen Mesleki Değerler ölçeğinin toplam Cronbach Alpha tutarlılık katsayısına bakıldığında (.84) ölçeğin yüksek derecede güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir. Öğretmen Mesleki Değerler ölçeğinin alt boyutları arasında korelasyon analizi yapılmıştır. Analiz sonucu Çizelge 5'te verilmiştir. Yapılan korelasyon analizi sonucunda öğretmenlerin mesleki değerleri ile "Mesleki Sorumluluk", "Öğrenme-Öğretme Ortamı", "Meslek Etiği" ve "Öğrenciye Yaklaşım" boyutları arasında yüksek düzeyde ($r > .50$; $p < .01$) pozitif yönlü ve anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeğinde yer alan değerler ve davranış göstergeleri Çizelge 6'da verilmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, öğretmenlerin mesleki değerlerine yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda dört boyuttan oluşan 18 maddelik beşli likert tipi bir ölçme aracına ulaşılmıştır. Ölçek, "Her Zaman" (5), "Çoğu Zaman" (4), "Ara Sıra" (3), "Nadiren" (2) ve "Hiçbir Zaman" (1) şeklinde puanlanmıştır. Elde edilen Öğretmen Mesleki Değerler ölçeği 'Mesleki Sorumluluk ve Bağlılık', 'Mesleki Etik', 'Öğrenme-Öğretme Ortamı' ve 'Öğrenciye Yaklaşım' alt boyutlarını kapsamaktadır.

Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeğinde, alan yazında öğretmenlerin mesleki değerleri olarak belirtilen "saygı, sevgi, bilimsellik, sorumluluk, eşitlikten ve adaletten yana olma, tutarlı olma, düşünce ve ifade özgürlüğünü savunma, eleştiriye açık olma, sürekli gelişme, hoşgörülülük olma, yenilikçi olma, iş birliği ve çevreye karşı duyarlı olma" gibi mesleki değerlerin farklı davranış göstergeleri yer almaktadır. Ölçekte yer alan mesleki değerlerin, alan yazında değerlerle ilgili yapılan çalışmalarla uyum gösterdiği söylenebilir. Sevgi değeri bu mesleki değerlerden biridir. Sevgi değeri için, Rokeach'ın (1980) değerleri sınıflandırdığı çalışmasında gerçek sevgi, yaşamın temel değeri olarak belirtilmiştir. Freire'e (1998; aktaran Brady, 2011) göre mesleğine karşı duyarlı olan öğretmenin hem öğrencileri hem de öğretmeyi sevmesi gerekir. Tunca (2012) insanı- öğrenciyi sevme değerini; Coşkun (2016) ise öğretmenin mesleğini sevmesi ve insanı sevmesini öğretmenlerin sahip olması gereken mesleki bir değer olduğunu belirtmiştir. Yazar (2018), öğretmenliğin bir anlamda sevgi mesleği olduğunu ve öğretmenlerin mesleğini sevmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu bakımdan mevcut araştırma için geliştirilen "Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeği"nde

"Mesleğimi severek yaparım" ifadesinin yer almasının önemli olduğu düşünülmektedir. Öğretmen mesleki değerler ölçeğinde bilimsellik değerinin davranış göstergesi olarak derslerde kavram ve içeriğin bilimsel bir anlayışla ele alınmasına yer verilmiştir. Bilimsellik değeri, araştırmacılar tarafından (Çelik & Üstüner, 2016; Karabacak, 2016; Tunca, 2012) öğretmenlerin sahip olması gereken mesleki bir değer olarak belirtilmiştir. Alkan (2000, s. 257) öğretmenlik mesleğini bilimsel bir meslek olarak tanımlamış olup, Yazar (2018, s.174) ise, derslerin bilimsel bir anlayışla işlenmesi gerektiğini ifade etmiştir. İstendik davranışları edinmeleri için her öğrenciye gerekli zamanı tanımanın, saygı değerinin davranış göstergesi olarak geliştirilen ölçekte yer almasının önemli olduğu söylenebilir. Demirel (1991, s. 7), tam öğrenme modeline göre her öğrenciye yeterli zamanı ayırarak yüksek öğrenme düzeyine ulaşabileceğini ifade etmiştir. Chong ve Cheah (2009, s. 3), her çocuğun kendi potansiyeline sahip olduğuna ve tüm öğrencilerin öğrenebileceğine inanmayı; MEB (2008) ve Şimşek (2010) ise 'öğrencinin başarabileceğine ve öğrenebileceğine inanmayı' öğretmenlerin mesleki değeri olarak belirtmiştir.

Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeği için yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucuna göre, ölçekte yer alan dört boyut toplam varyansın %50.2'sini açıklamaktadır. Çok faktörlü desenlerde açıklanan toplam varyansın %40 ile %60 arasında olması yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2007; Tavşancıl, 2005; aktaran Çokluk vd., 2018, s.240). Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeği için elde edilen değerler, toplam varyans değerini karşıladığı belirlenmiştir. Araştırmada, Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeğinde yer alan "Mesleki Sorumluluk ve Bağlılık" boyutunun toplam varyansın %28.46'sını açıkladığı ve bu boyuttaki faktörlerin yük değerlerinin .45 ile .76 arasında olduğu; "Öğrenme-Öğretme Ortamı" boyutunun toplam varyansın %9.22'sini açıkladığı ve bu boyuttaki faktörlerin yük değerlerinin .45 ve .53 arasında olduğu; "Mesleki Etik" boyutunun toplam varyansın %6.70'ini açıkladığı ve bu boyuttaki faktörlerin yük değerlerinin .67 ile .75 arasında olduğu; "Öğrenciye Yaklaşım" boyutunun toplam varyansın %5.80'ini açıkladığı ve bu boyuttaki faktörlerin yük değerlerinin .44 ile .81 arasında olduğu tespit edilmiştir.

Açımlayıcı faktör analizinden sonra ölçeğin bir model olarak doğrulanıp doğrulanmadığını belirlemek için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda RMSEA değeri 0.05; NFI değeri 0.92; NNFI değeri 0.95; CFI değeri 0.96; GFI değeri 0.92 ve AGFI değeri 0.90 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlar 18 maddeden oluşan Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeğinin dört faktörlü yapısının doğrulandığını (Çelik & Yılmaz, 2013; Çokluk vd., 2018, s. 269) göstermektedir.

Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeğinin güvenilirliği Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısının .84 olarak hesaplandığı görülmüştür. Özdamar' a (1999; akt. Tavşancıl, 2018, s.29) göre, Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı $0.80 \leq \alpha < 1.00$ aralığında ise ölçek yüksek

derecede güvenilirdir yorumu yapılır. Bu sonuca göre ölçeğin güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

Extended Abstract

Introduction

Teachers, one of the most important elements of the education system, have an important role in gaining knowledge and skills and transferring social values. In this respect, the attitudes and behaviors of teachers while performing their profession gain importance. It can be said that professional values guide teachers' attitudes and behaviors. This study aimed to develop a valid and reliable measurement tool for teachers' professional values.

Method

This scale development study examined research and theoretical sources in the literature in order to determine the professional values of teachers. After the literature review, an item pool of 67 items was created. In order to ensure the content validity and intelligibility of the items, the opinions and suggestions of 9 faculty members were received in the fields of education programs and teaching, educational administration, measurement and evaluation. The experts were given a form in which they could evaluate the prepared scale items as "appropriate", "not appropriate" and "explanation". 28 items that the faculty members did not agree with were removed from the scale draft. 12 items were rearranged in terms of expression. In line with the opinions and suggestions of the faculty members, the teacher professional values scale, consisting of 39 items, was formed and applied to 350 classroom teachers in the sample.

Results

KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) and Barlett Sphericity Tests were applied to determine the suitability of the obtained data for factor analysis. KMO value was .86, the chi-square value ($\chi^2 = 1534,993$; $p < .01$) was found to be significant. After determining the suitability of the data for factor analysis, Exploratory Factor Analysis was conducted to reveal the factor structures of the Teacher Professional Values Scale. Principal Component Analysis (PCA) was used as factorization technique. As a result of factor analysis, items with overlapping and factor load values of .40 and below were excluded from the scale. As a result of the exploratory factor analysis, the study determined that the scale consisted of four factors. There were 7 items under the first factor. The items in the first factor were named as "Professional Responsibility and Commitment" since they were related to the professional development of teachers, cooperation and sensitivity towards the profession. The "Professional Responsibility and Commitment" dimension explained 28.46% of the total variance. The load values of the factors in this dimension were between .45 and .76. There were 3 items under the

second factor. These items were named as "Learning-Teaching Environment" because they were related to the values of scientificity, consistency and equality that teachers consider in the learning environment. The "Learning-Teaching Environment" dimension explained 9.22% of the total variance. The results determined that the load values of the factors in this dimension were between .45 and .53. There were 3 items under the third factor. This dimension was named as "Professional Ethics" because these items were related to teachers' professional ethics. The "Professional Ethics" dimension explained 6.70% of the total variance. The study determined that the load values of the factors in this dimension were between .67 and .75. The study observed that there were 5 items under the fourth factor. Since these items were related to the students' freedom of expression, the value of respect and the responsibility of the teacher to be a role model to the student, this dimension was named as "Approach to the Student". The "Approach to the Student" dimension explained 5.80% of the total variance. The results determined that the load values of the factors in this dimension were between .44 and .81. First and second level Confirmatory Factor Analysis (CFA) was conducted to test the accuracy of the factor structures found as a result of the Exploratory Factor Analysis (EFA) of the Teacher Professional Values Scale and to test the suitability of the model. The four-factor structure of the Teacher Professional Values Scale was validated as a model. In the Teacher Professional Values Scale, "respect, love, scientificity, responsibility, being on the side of equality and justice, being consistent, defending the freedom of thought and expression, being open to criticism, continuous improvement, being tolerant, being innovative, cooperation" stated as the professional values of teachers in the literature. The study determined that professional values such as "being sensitive to the environment and being sensitive to the environment" had different behavioral indicators.

Discussion

As a result of the research, an 18-item five-point Likert-type measurement tool consisting of four dimensions was reached. The scale was scored as "Always" (5), "Most of the time" (4), "Sometimes" (3), "Rarely" (2) and "Never" (1). The obtained Teacher Professional Values scale includes 'Professional Responsibility and Commitment', 'Professional Ethics', 'Learning-Teaching Environment' and 'Approach to Students' sub-dimensions. According to the results of the exploratory factor analysis for the Teacher Professional Values Scale, the four dimensions in the scale explain 50.2% of the total variance. It is considered sufficient for the total variance explained in multi-factor designs to be between 40% and 60% (Büyükoztürk, 2007; Tavşancıl, 2005, cited in Cokluk et al., 2018, p. 240). The study determined that the value obtained for the Teacher Professional Values Scale met the total variance value. After the exploratory factor analysis, confirmatory factor

analysis was performed to determine whether the scale was validated as a model. Finding the RMSEA value of 0.05 as a result of the confirmatory factor analysis indicates that this value has a good fit (Cokluk et al., 2018, p. 269). Having an NFI value of 0.92 and an NNFI value of 0.95 is an acceptable fit (Çelik & Yılmaz, 2013). It can be said that a CFI value above 0.95 corresponds to a perfect fit. The fact that the GFI (0.92) and AGFI (0.90) values approach 1 indicates that the model has a perfect fit (Cokluk et al., 2018, p. 269). These results showed that the four-factor structure of the Teacher Professional Values Scale, which consisted of 18 items, was confirmed. It was seen that the Cronbach's Alpha internal consistency coefficient of the reliability of the Teacher Professional Values Scale was calculated as .84. According to Özdamar (1999, cited in Tavşancıl, 2018, p. 29), if the Cronbach's Alpha internal consistency coefficient is in the range of $0.80 \leq \alpha < 1.00$, the scale is highly reliable. According to this result, it can be said that the scale is a reliable measurement tool.

Araştırmanın Etik Taahhüt Metni

Yapılan bu çalışmada bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulduğu; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifatın yapılmadığı, karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde "Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi ve Editörünün" hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğu sorumlu yazar tarafından taahhüt edilmiştir.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Bu araştırma, Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Etik Kurulu Başkanlığı'ndan 19/02/2019 tarihli, KARAR-2019/2-5 sayılı etik kurul onayı ile yürütülmüştür.

Kaynaklar

- Abu-Saad, I. (2003). The work values of Arap teachers in Israel in a multicultural context. *Journal of Beliefs and Values*, 24(1), 39-51. <https://doi.org/10.1080/1361767032000052980>
- Alkan, C. (2000). Meslek ve öğretmenlik mesleği. Veysel Sönmez (Ed.). *Öğretmenlik mesleğine giriş* içinde (ss.243-294). Ankara: Anı Yayınları.
- Ansari, M. T. A., & Hasan, H. (2011). An assessment of professional value profiles of trainee teachers to attain professional excellence. *Gyanodaya: The Journal of Progressive Education*, 4(2), 15-22.
- Arthur, J., Davison, J., & Lewis, M. (2005). *Professional values and practice: achieving the standards for QTS*. Abingdon: Routledge Falmer.
- Aydın, M. Z., & Gürler, Ş. A. (2012). *Okulda değerler eğitimi yöntemler-etkinlikler kaynaklar*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Balci, A. (2015). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem Akademi.

- Brady, L. (2011). Teacher values and relationship: Factors in values education. *Australian Journal of Teacher Education*, 36(2), 56-66. <http://dx.doi.org/10.14221/ajte.2011v36n2.5>
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Faktör analizi: Temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 32(32), 470-483.
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, A. (2018). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Chong, S., & Cheah, H. M. (2009). A Values, skills and knowledge framework for initial teacher preparation programmes. *Australian Journal of Teacher Education*, 34(3), 1-17. doi:10.14221/ajte.2009v34n3.1
- Coşkun, N. (2016). *Eğitim fakültesi öğrencilerinin ve öğretim elemanlarının öğretmenlik meslek etiği değerlerine ilişkin görüşleri: Mesleki etik değerlerin kazanımı sürecinde örtük program* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Çelik, O. T., & Üstüner, M. (2017). Ortaöğretim öğretmenleri için mesleki değerler ölçeği geliştirme çalışması. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 151-169.
- Çelik, H. E., & Yılmaz, V. (2013). *LISREL 9.1 ile yapısal eşitlik modellemesi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çokluk, Ö. Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Ö. (1991). Eğitimde nitelik geliştirmede işbirliğine dayalı öğrenme ile tam öğrenmenin yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim*, 15(82), 1-10.
- Doğan, İ. (2012). *Eğitim sosyolojisi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Duman, B. (2016). Sınıf öğretmenlerinin mesleki değerlerinin incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(27), 109-118.
- Fichter, J. H. (2012). *Sosyoloji nedir*. Nilgün Çelebi (çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Göbelová, T. (2011). Research on professional values of primary student teachers – results of mixed model research. *The New Educational Review*, 109-118.
- Jones, M. (2003). Reconciling personal and professional values and beliefs with the reality of teaching: findings from an evaluative case study of 10 newly qualified teachers during their year of induction. *Teacher Development*, 7(3), 385-401.
- Karabacak, N. (2016). *Sınıf öğretmenlerinin mesleki değerleri üzerine nitel bir çalışma* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Kesküla, E., & Loogma, K. (2017). The value of and values in the work of teachers in Estonia. *Work, Employment and Society*, 31(2), 248-264. <https://doi.org/10.1177/0950017016676436>
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modelling*. New York: Thr Guilford Press.
- Korkmaz, İ., Küçük, M., & Karabacak, N. (2016). Türk eğitim sistemindeki öğretmenlik mesleğinin mesleki değerlerine doğru bir sentez. Hasan Hüseyin Bircan & Bülent Dilmaç (Ed.). *Değerler bilançosu Sosyoloji, felsefe, ekonomi, eğitim, iletişim, müzik, tıp –beyaz kitap-* içinde (ss.218-248). Konya: Çizgi Kitabevi.
- Li, M., Wang, Z., You, X., & Gao, J. (2015). Value congruence and teachers' work engagement: the mediating role of autonomous and controlled motivation. *Personality and Individual Differences*, 80, 113-118. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.02.021>
- MEB (2008). Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri. Ankara: Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü.

- Retirieved from
<http://oygm.meb.gov.tr/www/ogretmenlik-meslegi-genel-yeterlikleri/icerik/39>
- MEB (2017). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*. Ankara: Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü.
- Özgüven, İ. E. (2004). *Psikolojik testler*. Ankara: PDREM Yayınları.
- Palermo, C., & Thomson, M. M. (2019) Large-scale assessment as professional development: teachers' motivations, ability beliefs, and values. *Teacher Development*, 23(2), 192-212. <https://doi.org/10.1080/13664530.2018.1536612>
- Pallant, J. (2017). *SPSS kullanma kılavuzu SPSS ile adım adım veri analizi*. (Çev. S. Balcı, B. Ahi). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Pascual, M. P. A. C. (2009). The work values of teacher training students in a Spanish university. symbiosis between Schwartz and meaning of work (MOW) study group. *European Journal of Education*, 44(3), 441-453. <https://www.jstor.org/stable/27743184>
- Pedder, D. (2007). Profiling teachers' professional learning practices and values: differences between and within schools. *The Curriculum Journal*, 18(3), 231-252. <https://doi.org/10.1080/09585170701589801>
- Polat, M. (2017). *Toplumsal yaşam bilinci olarak değer konuya değerler sosyolojisi ve değerler eğitimi bağlamında bir yaklaşım*. Ankara: Pegem Akademi.
- Rokeach, M., & Regan, J.F. (1980). The role of values in the counseling situation. *The Personnel and Guidance Journal*, 58(9), 576-582. <https://doi.org/10.1002/j.2164-4918.1980.tb00454.x>
- Schwartz, S. H. (2012). An overview of the Schwartz theory of basic values. *Online Readings in Psychology and Culture*, 2(1), 1-20. <https://doi.org/10.9707/2307-0919.1116>
- Schwimmer, M. & Maxwell, B. (2017). Codes of ethics and teachers' professional autonomy. *Ethics and Education*, 12(2), 141-152. <https://doi.org/10.1080/17449642.2017.1287495>
- Sun, J., & Bo Wang, J. (2018). A study on career commitment and work value of physical education teachers in Chinese traditional sports school. *Journal of Discrete Mathematical Sciences and Cryptography*, 21(6), 1467-1472. <https://doi.org/10.1080/09720529.2018.1527816>
- Sunley, R., & Locke, R. (2010) Exploring UK secondary teachers' professional values: an overview of the literature since 2000. *Educational Research*, 52(4), 409-425. <https://doi.org/10.1080/00131881.2010.524751>
- Suyatno, Pambudi, D. I., Mardati, A., Wantini, Nuraini, E., & Yoyo. (2019). The Education Values of Indonesian Teachers: Origin, Importance, and Its Impact on Their Teaching. *International Journal of Instruction*, 12(3), 633-650. <https://doi.org/10.29333/iji.2019.12338a>
- Şimşek, H. (2010). Eğitim sisteminde öğretmenin rolü ve öğretmenlik mesleği. Hasan Basri Memduhoğlu & Kürşad Yılmaz (Ed.). *Öğretmenlik mesleğine giriş* içinde. Ankara: Pegem Akademi.
- Şişman, M. (2015). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2015). *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı* (Çev. Ed. M. Baloğlu). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Tavşancıl, E. (2018). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Tunca, N. (2012). *İlköğretim öğretmenleri için mesleki değerler ölçeğinin geliştirilmesi ve ilköğretim öğretmenlerinin mesleki değerlerinin belirlenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi. Eskişehir.
- Ulusoy, K., & Dilmaç, B. (2012). *Değerler eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Unos, M. A. (2017) Correlates of work values among secondary school teachers in Central Mindanao. *Proceedings Journal of Education, Psychology and Social Science Research*. 4(1), 89-94. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3169739>
- Vermunt, J. (2016). Secondary student teachers' personal and professional values, and the teaching as inquiry Framework. *New Zealand Journal of Teachers' Work*, 13(1), 39-59. <https://ojs.aut.ac.nz/teachers-work/>
- Yazar, T. (2018). Öğretmenlik mesleğinin değerleri. Mustafa Ergün, Nermin Karabacak, İsa Korkmaz & Mehmet Küçük (Ed.). *Öğretmenliğin mesleki değerleri* içinde (ss. 160-182). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yurdugül, H. (2005). *Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerliği için kapsam geçerlik indekslerinin kullanılması*. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.